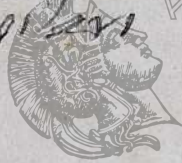


Handwritten scribbles at the top of the page, possibly including the name "Blachos" written upside down.

Handwritten text: "The Library of the University of Athens" (in Greek) and "B' Algeria".



Handwritten text: "Bibliotheca" (in Greek).



Handwritten signatures and initials, including a stylized "F" and "SP".



Vertical handwritten text on the left margin: "Η Παρρησία της Εργασίας, 1863".

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΝ



ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΛΟΓΟΣ

Ἐκφωνηθεὶς παρὰ τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου, ἀριστείουχοῦ,
καὶ ἱππότητου Κυρίου Κάρπου ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 18
Ὀκτωβρίου τοῦ 1863 ἔτους ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου
Παντελεήμονος, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπάτησεν
κατὰ πρῶτον τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος ἡ Α. Μ.
ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος ὁ Α΄,
καὶ ἐδοξολόγησαν τὸν ὑψίστον Θεὸν
ὁ Στρατὸς καὶ ἅπας ὁ λαός.

Μάθετε ὦ Ἑλληνας τῆς νέας γεν-
νεᾶς, πῶς ἐγένετο ἡ Παλιγγενεσία τῆς
Ἑλλάδος καὶ ἀναπνέομεν σήμερον τὸν
ἐλεύθερον αἴρα.

Λαμπρὰν καὶ χαρμόσυνον ἡμέραν ἀνέτειλεν ἡμῖν ἡ
δεκάτη ὀγδόη θβρίου ἐν ἣ ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφραν-
θῶμεν ἐν αὐτῇ, διότι ἦλθεν ὁ προσδοκώμενος Βασιλεὺς
ἡμῶν. Τὰ δεινὰ τῆς Ἑλλάδος ἔπαυσαν, ἡ σκευωρία καὶ ἡ
τυραννία ἔπαυσαν, διότι ἦλθεν ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν καὶ
ἐπάτησε τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Ἡ ἀσεβὴς δοξομανία καὶ
ἀγυρτία, ἡ ἀρπαγὴ καὶ ἡ ἀναρχία ἔπαυσαν, διότι ἦλθεν
ὁ περιπόθητος Βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐβρίσθη ἡ ἀδιάρρηκτος
ἄγκυρα τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀγαθὸν λιμένα, καὶ ἐξησφαλίσθη
ἡ Ἑλλάς.

Ἀλλ' ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Παλιγγενεσίας τῆς
Ἑλλάδος, ἕως τὴν λαμπρὰν ταύτην ἡμέραν εἶναι δίκαιον

νά ἐκφωνήσωμεν τοὺς λόγους, πῶς διήλθεν ἡ Ἑλλάς τὸ ἀχανές τρικυμιῶδες πέλαγος τῶν δεινῶν της καὶ προέβη εἰς τὸ ὕψος τῆς λαμπρότητός της, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία θέλει ἐγγαράξει εἰς τὴν πλάκα τῆς ἀθανασίας. Διὸ ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχὴν σας Κύριοι, Α΄. Διὰ τὴν ἐξυμνήσω τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ ἠλευθερώθημεν ἀπὸ τὴν πολυετῆ καὶ πολυστένακτον δουλείαν, καὶ δὲν εἴμεθα τῶρα δοῦλοι τῶν τυράννων, ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν ἦσαν. Β΄. Νὰ διαλαλήσω τοὺς λόγους, δι' ὧν πέπτωκεν ὁ πρῶν ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος σὺν τῇ Βαυαρικῇ δυναστείᾳ, καὶ Γ΄. Περί τοῦ πῶς προέβη ἡ Ἑλλάς εἰς τὸ τέρας τοῦ προορισμοῦ της, καὶ ἐστεφανώθη μὲ μεγαλόφρονά καὶ περιφανῆ ἄνδρα καὶ ἰδοὺ τὸ

Πρῶτον μέρος.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Βασιλείας καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν τεσσάρων θλιβερῶν αἰῶνων τῆς καταδίκης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμῶν ἔθνους, τρεῖς εἶναι αἱ ἐποχαί, αἵτινες ἀπέδειξαν, ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν εἶναι ἀπύρροια τῆς καταγωγῆς τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων προπατόρων ἡμῶν Ἑλλήνων. Ἡ πρώτη ἐποχὴ εἶναι 25 Μαρτίου τοῦ 1821 ἔτους, ἡ δευτέρα ἢ 3 Σεπτεμβρίου 1843, καὶ ἡ τρίτη ἢ 10 Ὀβρίου 1862. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ἐποχὰς πᾶσα ζωσα εὐσεβῆς ψυχὴ ἐπίσθη καθ' ὀλοκληρίαν, ὅτι χεῖρ Κυρίου ἤγειρε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ τάφου, καὶ προήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ὀρίζοντος. Διὸ ἀδιστάκτως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ἀδελφοί, καὶ ἐν πεποιθήσει, ὅτι ὁ Θεὸς κήδεται τῆς Ἑλλάδος. Καὶ περὶ τούτου ἔχομεν νὰ ἐπιφέρωμεν ἑπτὰ ἀποδείξεις εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου μας κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς, αἵτινες προωρίσθησαν παρὰ τῆς θείας Προνοίας. Καὶ ἰδοὺ αἱ περὶ τούτου μαρτυρίαι τῶν ἀποδείξεων.

Ὁ ἀρχαῖος λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ διετέλεσεν ὑπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Φαραῶ ἐν Αἰγύπτῳ τέσσαρας αἰῶνας, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἦτον εὐσεβῆς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεόν, ἠλευθέρωσεν αὐτὸ ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ ἀ-

πήγαγεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ δὲ νέος Ἰσραὴλ ἦτοι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἐπίσης διετέλεσεν ὑπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Σουλτάνου τέσσαρας σχεδὸν αἰῶνας, ἐπεὶ δὴ δὲ καὶ ὁ λαὸς οὗτος ἦτο σταθερὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἠλευθέρωσεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος λαὸς, ὃν ἔφερον ὁ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον ὑπεδουλώθη ἐκουσίως, ἠλευθέρωσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ θαυμάτων καὶ χειραγωγήσεως τοῦ Θεόπου Μωϋσέως. Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἐπεὶ δὴ ὑπεδουλώθη διὰ τῆς σπάθης, προώρισεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐλευθερωθῇ πάλιν διὰ τῆς σπάθης καὶ ἰδοὺ πῶς. Τὸ 1797 προωρίσθη παρὰ τῆς θείας Προνοίας διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τὸ αἰμοσταγῆς καὶ αἰμοεόρον σιληπτρόν τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Αἱ θερμαὶ παρακλήσεις μετὰ δακρῶν καὶ οἱ ἐγκάρδιοι ἀναστεναγμοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν τριακόσια ἑβδομήκοντα ἔτη, ἔρθασαν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἐπουρανοῦ Πατρὸς καὶ δημιουργοῦ τοῦ παντός καὶ εἰσηκούσθησαν. Διὸ νῦν δόκησεν ὁ Θεὸς κατὰ τὸ ῥηθὲν ἔτος νὰ νεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ῥήγα Φεραίου καὶ ἐνέσπειρεν οὗτος τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας εἰς τοὺς Ἕλληνας δι' ἠδονικῶν ἀιμάτων, συνάμα δὲ διηρημήνευσεν αὐτοῖς καὶ πῶς δύνανται νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς δουλείας, καὶ ὁ μὲν Ῥήγας ἔγεινε θῦμα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ σπῆρος αὐτοῦ ἀνεφύει μετὰ 24 ἔτη ἦτοι τὸ 1821, καθ' ὃ ἐξεργάγη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις κατὰ τῆς τυραννίας.

Ὁ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων ἤρχισε μετὰ πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατριωτικοῦ ζήλου, καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐκαθαρίσθη ὁ ὀρίζων τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ βάρους τῶν τυράννων Τούρκων. Ἰδοὺ πρώτη ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκπλαγεὶς δὲ ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τῆς ἀπροσοκῆτου ταύτης περιστάσεως, τὸ ἐπόμενον ἔτος διέταξε ζυγνικὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης ἀπὸ 130 χιλιάδας Τούρκους, θέσας ἐπὶ μὲν τῶν δυνάμεων τῆς ξηρᾶς στρατάρχας τὸν Δράμαλιν Πασσᾶν, ὅστις μὲ τὸ μεγαλείτερον σῶμα διευθύνθη πρὸς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τοὺς Μεχμέτ Ρεσίτ Πασσᾶν, καὶ Ὁμέρ

πασῶν Βρυόννην, οἵτινες μὲ δύο ἕτερα σώματα προσέβα-
 λον τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν Ἑλλάδα. Ἐπὶ τῶν θα-
 λασσιῶν δυνάμεων στόλαρχον τὸν δραστήριον Χοσρέφ
 Τοπάλ Πασσῶν, ὥστε ἅπασα ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς ἐπλείσθη
 καὶ περιεκυκλώθη πανταχόθεν ἀπὸ μαχίμους Τούρκους
 ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταστρέψῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν κατὰ κρά-
 τος, μεταφέρων ὄσους ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἤθελε σωθῶσιν
 ἀπὸ τὴν σφαγὴν, ὡς δούλους εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ
 μετοικίζων ἐκεῖθεν Τούρκους Ἀσιανούς πρὸς κατοίκησιν
 τῆς ὥραια; Ἑλλάδος. Τοιαύτην ἐντολὴν εἶχον οἱ Βεζυ-
 ράδες οὗτοι ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, καθ' ὃν καιρὸν εἰσέ-
 βαλλον μὲ τὰς δυνάμεις των εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα
 καὶ προσέβησαν μέχρι τῆς Ἀργολίδος διὰ ξηρᾶς καὶ θα-
 λάσσης. Ταῦτα δὲν εἶναι λόγοι, Κύριοι, ἀλλὰ πράγμα-
 τα, γεγονότα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Εἰς τὴν φρικαλέαν
 ταύτην περίστασιν πᾶσα ζῶσα ἀγαθὴ ψυχὴ ἐθρήνησε
 καὶ εἶπε: Τετέλεστα ἡ Ἑλλάς· ἄρτι παρα-
 γράφεται τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ τὸν γεωγραφικὸν χάρ-
 τιν, ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες ὀρμήσαν-
 τες μετὰ πίστει πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ τῶν ἐπιδραμόν-
 των βαρβάρων, ἀπέκρουσαν καὶ ἀπεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ
 τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη καὶ ἀπὸ τὰς θαλάσσας μετὰ μεγίστου
 φόβου καὶ ἐμπρησμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἐκηρύχθη ἡ Ἑλλάς
 ἐξ αὐτομάτου ἐλευτέρα καὶ ἀνεξάρτητος. Ἴδου δευτέρα
 ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ τῆς περιστάσεως αὐτῆς τὰ ἔθνη τῆς Δύσεως καὶ
 Ἀνατολῆς, Ἄρκτου τε καὶ Μεσημβρίας, τὰ μὲν τυραν-
 νόφρονα καὶ δυσεβῆ ἐπικράνθησαν διὰ τὴν ἀποτυχίαν
 τῶν Τούρκων, τὰ δὲ φιλελεύθερα καὶ εὐγενῆ μετὰ χα-
 ρᾶς ἐχειροκρότησαν τὸν θρίαμβον τῶν Ἑλλήνων. Τινὲς
 τῶν ἀνθρώπων ἕως τὴν σήμερον ἀποροῦσι καὶ λέγουσιν,
 πῶς ἠδυνήθησαν οἱ τόσον ὀλίγοι Ἕλληνες, νὰ καταστρέ-
 ψωσι τοὺς ἐξουσιάζοντας τὴν Ἑλλάδα ἐντοπίους Τούρ-
 κους καὶ τὰς φρουρὰς τῆς ἐξουσίας αὐτῶν; ὦ πῶς ἠδυ-
 νήθησαν νὰ ἀφαιρέσωσιν ἐκ τῶν Τούρκων ἅπειρα ἰσχυρὰ
 φρούρια ἄνευ τῶν πολεμικῶν μέσων, εἰμὴ μὲ ἐν του-
 φέκι μόνον; πῶς ἠδυνήθησαν, λέγω, καὶ ἀπέκρουσαν
 εὐτυχῶς τὰ ἐπιδραμόντα ἅπειρα πλήθη τῶν Τούρκων

τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας, Θράκης καὶ Μακεδονίας, καὶ Ἰλλυρίας καὶ τῆς Ἀσίας; Ὁ Σουλτάνος μεθ' ὅλα τὰ πλῆθη ταῦτα τῶν Τούρκων, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταβάλλῃ τοὺς ὀλίγους Ἕλληνας καταπολεμῶν αὐτοὺς τέσσαρα ἔτη, τὸ 1821, 1822, 1823 καὶ 1824, ἔφερε καὶ τοὺς μαχίμους τακτικούς στρατοὺς τῆς Αἰγύπτου, οἵτινες ἐπάτησαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος μὲ τὸ σιδήρον καὶ τὸ πῦρ τὴν 13 Φεβρουαρίου τοῦ 1825 ἔτους. Καὶ διὰ τὸ βέβαιον τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔφερε καὶ τρεῖς μαχίμοις στόλους κολοσαίους; Καὶ νὰ μάχωνται οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες ὀκτὼ ἔτη ἀδιακόπως μὲ ἀκάματον ζῆλον πατριωτισμοῦ καὶ μετὰ ἀμετατρέπτου σταθερότητος ἔχοντες σύνθημα τὸ, ἡ ζωὴ ἢ θάνατος, μεθ' ὅλα τὰ θηριώδη στοιχεῖα ταῦτα τοῦ Ἰσλαμισμοῦ; Ἐπὶ τέλους δὲ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τοιαύτην σκληρὰν καὶ θηριώδη δουλείαν; Ναὶ τῶ ὄντι εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ, διότι δὲν βλέπομεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοιαῦτα ἀξιοσημείωτα τεράστια ἔργα τῶν ἀνθρώπων. Ἰδοὺ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ κατὰ πόσον ὑπερτερεῖ πᾶσαν ἄλλην ἀνθρώπινον δύναμιν, ἣτις συνώδευεν τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του ἀπὸ τὴν ἀνομον δουλείαν τοῦ Μωαμεθανισμοῦ.

Εἰς περίστασιν δὲ, καθ' ἣν προέβαιναν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ μεγαλεῖόν τῆς, ὁ φθονερὸς δαίμων, ὅστις ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ὄφως ἐξηπάτησεν τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν, αὐτὸς λέγω, ὅστις ἀείποτε φθονεῖ τὰ παρὰ Θεοῦ προερχόμενα καλὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, οὗτος ἐξηπάτησεν καὶ ὤθησεν κακοβούλους ἀνθρώπους ἐν τῶ μέσῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος τὸ 1824 ἔτος καὶ ἐπέφεραν οὗτοι ἐμφύλιον σπαραγμὸν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς πατρίδος. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἀφοῦ προώρισεν νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Ἑλλὰς ἐματαίως τοὺς δολίους σκοποὺς αὐτῶν καὶ ἐπανῆλθεν ὁ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν τάξιν του. Ἰδοὺ τρίτη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κήδεται τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ 1825, 1826 καὶ 1827 καθ' ὃν καιρὸν ἐπλημύρησεν ἡ Ἑλλὰς πάλιν ἀπὸ ἐπιδραμόντα ἄπειρα πλῆθη τῶν Τούρκων, τὰ ὅποια ἐπαπέλουν τὴν τελείαν καταστροφὴν αὐτῆς, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν τὸ ἡρωϊκὸν τοῦτο Μεσο-

λόγγιον διέκοψε τὴν πρόοδον, καὶ ἀνεχαίτισε τὴν ὄρμην
 80 χιλιάδων μαχίμων Τούρκων, ἐπὶ ἐν ἔτος ὀλόκλη-
 ρον, οἵτινες ἔσπευδον νὰ ἐπιφέρωσι τὸν ὄλεθρον τῆς πα-
 τρίδος. Ἐπὶ ἐν ἔτος ὀλόκληρον, λέγω, ἐστέκοντο τὰ
 πλήθη ταῦτα τῶν Τούρκων ἐδῶ εἰς τὰ προπύλαια τοῦ
 Μεσολογγίου καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ προβῶσι περαιτέρω
 οὔτε ἐν ἔθμα φλογιζόμενα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ. ὦ!
 ἰδοὺ ἐλέπω λευκότερας γέροντας ἄνδρας Μεσολογγίτας
 τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σωζωμένους, καὶ ἠξέυρετε, Κύριοι,
 οἱ Μεσολογγῖται οὔτοι τί ἔπραξαν τότε; Ὅταν εἶδον
 τὰ πλήθη ταῦτα τῶν Τούρκων πλησιάζοντα εἰς τὴν
 πόλιν αὐτῶν διὰ νὰ πορθήσουν αὐτὴν καὶ ἤρχισαν νὰ
 καταστρέφωσι τὰ κτήματά των καὶ τὴν περιφέρειαν ἐξω.
 Οἱ Μεσολογγῖται δὲν ἐγένοντο βίψάσπιδες ὡς οἱ Αἰτω-
 λικῶται. Οἱ Μεσολογγῖται δὲν ᾤδήγησαν τοὺς Τούρκους
 διὰ νὰ ἐπιφέρωσι τὸν ὄλεθρον τῆς πατρίδος ὡς ὁ αἰχ-
 μάλωτος τοῦ Καραϊσκάκη Τάτσης Μαγγίνας, ὡς ὁ Ἐ-
 φιάλης. Ἄλλ' οἱ Μεσολογγῖται φλεγόμενοι ἀπὸ ζῆλον
 πατριωτισμοῦ, ἅμα εἶδον τοὺς Τούρκους ἔδραμον μετὰ
 σπουδῆς καὶ ἐχάλασαν τοὺς οἴκους των καὶ μετέφερον
 ἐπ' ὧμου τὰς πέτρας καὶ τὴν ξυλίαν καὶ ἰσχυροποίησαν
 τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως ταύτης, διὰ νὰ μὴν εἰσέλθω-
 σιν οἱ Τούρκοι ἐν αὐτῇ, (διότι τότε τεῖχος δὲν ὑπῆρχε),
 καὶ ἐντεῦθενόμοῦ μὲ τὴν φρουρὰν κατέστρεφον διὰ τοῦ
 πυρὸς τὰ στήθη τῶν Τούρκων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως,
 καὶ κατέλειον φλογίζοντες τὰς πυκνάς φελάγκας τῆς
 Αἰγύπτου. Καὶ δὲν εὐχαριστοῦντο εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐξήρ-
 χοντο ξιφῆρης, ἔκαμνον ἐξόδους καὶ κατεκερμάτιζον τὸ
 μέγα στρατόπεδον τοῦ Σουλτάνου. Καὶ διὰ νὰ πεισθῆ-
 τε, Κύριοι, εἰς τοὺς λόγους μου, ἰδοὺ καὶ ἡ μαρτυρία,
 εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως ἐντὸς τοῦ περιβόλου, τὰ μεγα-
 λοπρεπῆ ἐκεῖνα Ἡρώα, ὁ σωρὸς τῶν κοκάλων αὐτῶν
 πρὸς τὰ ὅποια ἐξερχόμενοι εἰς περίπατον, βλέπετε αὐτὰ
 ἰδίους ὄμμασι. Ἄλλὰ τάχα ἡ σημερινὴ νεολαία εὐγνω-
 μονεῖ, σέβεται τοὺς ἐλευθερωτὰς αὐτῶν τε καὶ τῆς πα-
 τρίδος; Τὸ Ἡρωϊκὸν Μεσολογγίον ἀρκούντως ἱκανοποί-
 ησε τὸ χυθὲν αἷμα τοῦ αἰοιδίμου Γρηγορίου Πατριάρχου
 καὶ τῆς πολυπληθοῦς κοινωρίας τῆς Χίου καὶ τῶν ἀν-

δρείων Ψαριανῶν. Τὸ ἱερὸν τοῦτο Μεσολόγγιον, ὁ ἀστὴρ τῆς Ἑλλάδος ἔδωκε μεγάλην ἐκρύτητα καὶ ἰσχυροὺς λόγους εἰς τοὺς ἐραστὰς τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου καὶ ἐσκέφθησαν ὠρίμως περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, διότι τὸ σεβαστὸν τοῦτο Μεσολόγγιον ἐδίδαξε τὸν ἄνθρωπον πῶς δύναται οὗτος νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐλευθερίας του.

Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ὁ ἀθάνατος Γεώργιος Καραϊσκάκης, γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν ἀρμάτων πάσης τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐζωπύρησε τὰ κεκμηκότα Ἑλληνικὰ ὄπλα μὲ τοὺς θριάμβους του, ἔλαβε τὸ ἔθνος ἡμῶν τὰς ἐλπίδας τῆς ἐλευθερίας του. Ὁ ἥρωσ οὗτος τῇ 22 Ἀπριλίου τοῦ 1827 ἀφῆκε μέγα πένθος καὶ κατήρσαν εἰς ὄλον τὸ Πανελλήνιον πεσὼν ἥρωϊκῶς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐν Πειραιεῖ.

Τότε δὴ! ττε ἔλαβε τὸ ἔθνος ἡμῶν συνετὰ μέτρα ἐν τῇ Τριζοῖνι διὰ νὰ προβῆ εἰς τὸ τέρμα τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλευθερίας του, καὶ προσῆ ἐπιτυχῶς, διότι προσεκάλεσε τὸν κόμητα Ἰωάννην Καποδίστριαν διὰ Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ 7 ἔτη, ὅστις ἅμα ἐλθὼν ἐν Ἑλλάδι τῇ 7 Ἰανουαρίου 1828, κατέπαυσε πᾶσαν διένεξιν καὶ πάντα διαπληκτισμὸν ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς, καὶ ἐπέφερε τὴν τάξιν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλλ' ὦ Θεὲ Παντοκράτωρ! ὁ φθονερός οὗτος Σατάν, τὸ πονηρὸν τοῦτο καὶ μισόκαλον πνεῦμα, ἐλέπον ὅτι ἡ Ἑλλὰς προβαίνει καὶ προσεγγίζει εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐλευθερίας της, ἐφρύαξεν δι' ὃ ἐξηπάτησε καὶ ὤθησε πάλιν τοὺς αὐτοὺς κακοβούλους ἀνθρώπους. Τὸ 1831 καὶ 1832 ἔτους καὶ ἐπέφερον οὗτοι δραστηριώτερον καὶ φρικαλεώτερον ἐμφύλιον σπαραγμὸν εἰς τὰ σπλάγγνα τῆς πατρίδος, καὶ διὰ νὰ φέρωσι τὸ ἔθνος εἰς ἀμνηχανίαν καὶ τελείαν ἀπελπισίαν, διὰ νὰ ἀποτύχη καθ' ὀλοκλήριαν τὴν ἐλευθερίαν του, ἔδραμον μετὰ σπουδῆς αἱ κακοῦργοι οὗτοι καὶ ἐνέπηρσαν τὸν ἐθνικὸν στόλον ἐν Πόρῳ καὶ ἐλαφύρευσαν τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους. Ὡ! φρίξον Ἑλλὰς, στέναξον ὦ Ἕλλην καὶ μετ' ὀλίγον ἀφῆρσαν οἱ κακοῦργοι οὗτοι ἐκ τοῦ μέσου τῶν Ἑλλήνων καὶ

τὸ ὄργανον τῆς εὐημερίας αὐτῶν τὸν πατέρα τοῦ ἔθνους, τὸν ἀείμνηστον Κυβερνήτην, ἄνευ τοῦ ὁποίου σήμερον ἡ Ἑλλάς δὲν ἠθελεν ἔχει τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἀλλ' ἠθελεν εἶναι μικρὰ ἡγεμονία ὑπὸ τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ Σουλτάνου καὶ νὰ πληρῶνῃ ἐτήσιον φόρον εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ συνταχθὲν πρωτόκολλον ἐν Λονδίῳ τῇ 10 Μαΐου τὸ 1829 παρὰ τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης ἐξηφάνησε τὸ θλιβερόν πρωτόκολλον τοῦτο, καὶ συνετάχθη τὸ ἐπόμενον ἔτος ἕτερον εὐεργετικὸν πρωτόκολλον ἐν Λονδίῳ παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἐπεδόθη ἡ ἔκτασις καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.

« Μέγας εἰ Κύριε καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα Σου, εἰς περὶ ῥίστασιν καθ' ἣν ἐκλονίσθη ἡ Ἑλλάς νὰ ἀπωλεσθῇ; »
 « Σὺ Κύριε ἔπεινας τὴν γειρά Σου καὶ ἀνέσυρας αὐτὴν »
 « ἐκ τοῦ χείλους τοῦ κρημνοῦ τῆς ἀπωλείας, καὶ οὐ μόνον διέσωσας αὐτὴν, ἀλλ' ἀνέδειξας εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασίλειον. Τίς διηγῆσεται Κύριε τὸ Μεγαλεῖόν Σου καὶ τὴν Παντοδυναμίαν Σου; » Ἰδοὺ καὶ τετάρτη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλὰ τάχα ὁ φθονερός δαίμων οὗτος ἠρκέσθη ἕως ἐδῶ νὰ καταφέρεται κατὰ τῆς Ἑλλάδος; Ὁχι: καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς ἀπεπειράθη καὶ πάλιν πολλάκις νὰ ἐκβρίξῃ τὸν βωμὸν αὐτῆς διὰ τῶν αὐτῶν κακοβούλων ἀνθρώπων ἕως τὸ 1835 καὶ 1836 καὶ τὸ 1848 ἔτος. Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ κακοβούλοι ἄνθρωποι οὗτοι δὲν εἶχον σύμμαχον καὶ τὸν Θεὸν ἀπέτυχον καὶ πάλιν. « Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδὲν » λέγει ὁ Θεός. Ἰδοὺ καὶ πέμπτη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Μάθετε ὦ Ἕλληνες τῆς Νέας Γεννεᾶς, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Παλλιογενεσίας αὐτῆς μέχρι οὗ προβῆ εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐλευθερίας ἐδοκίμασε καὶ ὑπέφερε τὰ πάνδεινα, διότι οὐ μόνον ἐμάχετο τότε ὀκτῶ ἔτη ἀδιακόπως, με μωριαπλάσις ὑπερτέρας ἐχθρῆς δυνάμεις, τὰς ὁποίας ὑπεστήριζον οἱ δεδουλωμένοι ἀδελφοὶ ἡμῶν Χριστιανοὶ με τροφὰς καὶ δουλικὰς ὑπη-

ρεια, ἀλλὰ κατεπολεμεῖτο ἀπὸ τρία ἰσχυρὰ στοιχεῖα. Α'. ἀπὸ τὸ ἀπειρον πλῆθος τῶν Τούρκων τῆς Ἀνατολῆς, Δύσεως καὶ Μεσημβρίας. Β'. ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἄρτου καὶ Γ', ἀπὸ τὴν κακοβουλίαν ὡς προσέθεσα. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους νικήσασα ἡ Ἑλλάς καὶ τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα προέβη εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐλευθερίας της, διότι ἀνθρώπινος δὲν ἠδυνήθη νὰ διαστρέψῃ τὸν θεῖον προορισμὸν αὐτῆς.

Κύριοι, μὴ υπολάβητε, ὅτι ἀνθρώπινος δύναμις ἀποκατέστησε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ εἶναι. Ὅχι, ὄχι, ἀπατάσθε· χεῖρ Κυρίου διέσωσεν αὐτὴν καὶ ἀποκατέστησεν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάοτητον Βασίλειον καὶ ἀναπνέωμεν σήμερον ἐλεύθερον ἀέρα. Ὅλος ὁ κοινωνικὸς κόσμος καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων τῆς γῆς εἶναι μάρτυς, ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡμῶν τινὲς τῶν Δυνάμεων τῆς Δύσεως ὑπέσκαψαν τὸν βωμὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἔπειτα μετέβαλον αὐταὶ ἰδέας, ἥλλαξαν πολιτικὴν, καὶ ὑπεστήριξαν τὸν βωμὸν αὐτῆς. Τίς μετέβαλε τὰς ἰδέας τῶν Δυνάμεων αὐτῶν νὰ πράξωσιν οὕτως; Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες; Ὅχι θεοβαίως. ἀλλὰ ἰσανθρώπινος δύναμις; Οὐδαμῶς· ἀλλὰ τίς; Αὐτὸς ὁ Παντοδύναμος Θεός, ὅστις μὲ ἐν νεῦμα κινεῖ τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ἔνευσεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἰσχυρῶν Μεγάλων Δυνάμεων, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγερθήτω ἡ Ἑλλάς καὶ διασκορπισθῆτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς καὶ οὕτως ἠγέρθη.

Ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν δουλικὴν τυραννίαν καὶ κατ' ἄλλον τροπὸν, ἀλλ' ἔπραξε οὕτως διὰ δύο λόγους. Α'. Διὰ νὰ ᾔνοι αὐτόπται, μάρτυρες καὶ προστάται εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος αἱ τρεῖς ἰσχυρώτεραι Μεγάλαι Δυνάμεις τοῦ κόσμου, ἡ Ῥωσσία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία. Β'. Ἡ Ἑλλάς ὡς μικρὸν καὶ ἀρτισύστατον Βασίλειον νὰ φρουρῆται ἀπὸ τὰς τρεῖς αὐτὰς Μεγάλας Δυνάμεις, διὰ νὰ μὴ ᾔθελε προσβληθῆ ἀπὸ ἄλλην τινὰ δυσμενῆ δύναμιν, καὶ μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Τούρκους, αἵτινες ἔχουσιν ἄσπανδον μῖσος καὶ πνέωσιν φρικαλέαν ἐκδίκησιν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, διότι ἀπεσπάσθη αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν.

Κύριοι, ποσῶς νὰ μὴν ἀμφισάλλητε, ὅτι ἡ Ἑλλάς

ἐὰν δὲν ἤθελε φρουρεῖται ἀπὸ τὰς τρεῖς αὐτὰς Μεγάλαις Δυναμίαις, ἢ Τουρκία ἀπειράκις ἤθελε προσβάλλωσιν αὐτήν, ἕως νὰ τὴν καταστρέψωσιν εἰς τὸ παντελές. Ἡμεθεα αὐτόπαι μάρτυρες, καὶ εἶδαμεν αὐτοψί, ὅτι ἡ Ἑλλάς μαχομένη 8 ἔτη ἀδιακόπως ἐξηντλήθησαν παντάπασι αἱ δυνάμεις τῆς καὶ δὲν ἦτο πλέον εἰς κατάστασιν νὰ ἀνθῆξῃ, καὶ οἱ Τούρκοι δὲν ἤθελον ἀφήσωσιν οὔτε ἴχνος Ἑλληνικόν, καὶ τοιοουτρόπως ἤθελεν ἀποβῆ τὸ ἔθνος ἡμῶν εἰς ἀποσύνθεσιν· διότι ἐν μέρος τῶν Ἑλλήνων ἤθελε κατασφαγῆ ἀνηλεῶς· ἕτερον μέρος ἤθελε προσφύγει εἰς ξένην γῆν μακρὰν νὰ ζητήσῃ ἄσυλον· καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος ἤθελε κύψῃ τὸν αὐχένα εἰς αἰώνιον δουλείαν ὑπὸ τῶν τυράννων καὶ ἀνόμων Τούρκων, καθὼς τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν τὸ 1453 ἔτος, καθ' ὃν καιρὸν ἔπεσεν ἡ Βυζαντινὴ Βασιλεία. Τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ἤθελεν ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τὸ 1821, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε νεύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τριῶν ἰσχυρῶν Μεγάλων Δυναμειῶν τούτων, νὰ φρουρήσωσι τὴν Ἑλλάδα. Ἴδου καὶ ἕκτη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κήδεται τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλὰ, πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς περιπετείας αἱ ὑπέστη ἡ Ἑλλάς καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς, διότι δὲν ἔλαβε μίαν ζωηρὰν κυβερνητικὴν πορείαν, ἐπαξίως τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς; Τὸ ζήτημα τοῦτο παρακατιὸν λυθῆσεται, ἤδη δὲ ἐπαρκοῦμαι νὰ εἶπω, ὅτι πᾶσα πρᾶξις τῶν ἀνθρώπων δικαιολογημένη ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἀρεστὴ εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐπέφερε τὴν μεταβολὴν τῆς 10 Ὀβρίου ἀναιμακτον καὶ πανηγυρικὴν μετὰ μουσικῶν ὀργάνων ἐν συμπνεῖα καὶ ἐν ὁμονοίᾳ ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ κράτους ἕως τὸ ἄλλο, ὡς εἰς ἄνθρωπος. Ἄλλὰ κατὰ τὴν σημερινὴν πολιτικὴν ὀφείλει νὰ δικαιολογήτῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἔσω καὶ ἔξω κόσμον, περὶ ἧς τινὲς μὲν ῥήτορες καὶ αὐτὸς ὁ ἀνεξάρτητος τύπος ἐλάλησε πρὸς δικαιολόγησιν τῆς καὶ αὐτὴ εἶτι ἡ Κυβέρνησις μας διὰ τῶν διακηρύξεών τῆς, ἐδικαιολόγησεν αὐτήν. Ἄλλ' οὐδεὶς, οὐδεὶς ἐξέφρασε τοὺς λόγους κυρίως, καὶ τὸ αἴτιον τῆς μεταβολῆς

αὐτῆς· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἴτε εὐσεβὴς ἢ ἀσεβὴς ἐπέστη καθολοκληρίαν ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη κατ' ἔμπνευσιν τῆς θείας Προνοίας ἐγένετο. Τίνες δὲ εἰσὶν οἱ λόγοι τῆς μεταβολῆς ταύτης; Ἰδοῦ. Κατὰ τὰς προρρήσεις πολλῶν σοφῶν καὶ ἐναρτέων ἀνθρώπων μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Βασιλείας τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἡμῶν ἔμελλε νὰ υποβληθῇ ὑπὸ αὐστηρῶν δουλείαν τέσσαρας αἰῶνας πλήρεις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅμως ἡ τυραννία καὶ ἀνομία τῶν τυράννων Τούρκων ὑπερεπλεύνασεν ἠναγκάσθη τὸ ἔθνος ἡμῶν πρόωρα νὰ ἐγερθῇ κατὰ τῆς τυραννίας τὸ 1821 ἔτος, καὶ ἕως τότε δὲν ἦσαν συμπληρωμένοι οἱ τέσσαρες αἰῶνες τῆς δουλείας, διότι ἔλλειπον τριάκοντα ἔτη διὰ νὰ πληρωθῇ, ὅθεν ὁ προορισμὸς τῆς δουλείας, διετέλεσε τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπὸ τὴν τυραννικὴν δυναστείαν τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου τὸ ὑπόλοιπον τῶν τριάκοντα ἐτῶν καὶ οὕτω συνεπληρώθησαν αἱ τέσσαρες αἰῶνες τῆς δουλείας, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο λαβόντ' ἔθνος ἡμῶν ἀναψυχὴν ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν αὐστηρὰν τυραννίαν ἐφωτίσθη προὔπαρασκευάσθη διὰ τὰ περαιτέρω καὶ ἀπὸ τοῦδε θέλει διαλάμψει ἡ Ἑλλάς. Αὕτη εἶναι ἡ λύσις τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος καὶ τέλος τοῦ πρώτου μέρους τοῦ λόγου μας. Ἰδοῦ δὲ καὶ τὸ

Δεύτερον μέρος.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ περὶ τῆς λεπτομερείας τῆς 10 Ὀκτωβρίου μεταβολῆς (κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην) ἐπικαλοῦμαι καὶ αὐθις τὴν προσοχήν σας, Κύριοι, νὰ διακηρῶζω τοὺς λόγους αὐτῆς ὡς ἐφεξῆς.

Τὸ 1830, καθ' ἃ αἱ τρεῖς εὐεργέτιδες Μεγάλαι ἰσχυραὶ Δυνάμεις, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ρωσία ἀποπεράτωσαν τὰς διασκέψεις των ἐν Λονδίῳ περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, ἀπεφάσισαν καὶ ἀπεκατέστησαν τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασίλειον, καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς Θείας Προνοίας. Ταυτοχρόνως ἐνέκρινον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βασιλέως αὐτῆς Ὁθωνος πρῆγγιπος τῆς Βαυαρίας, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πρῆγγιψ οὗτος ἦτο ἀνήλιξ τότε ἀνέθεσαν τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ καὶ ἐγγυήθησαν ἐπὶ τοῦ

Ἑλληνικῷ Θρόνῳ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Λουδοβίκου Βασιλέως τῆς Βαυαρίας. Ἄλλ' ὁ Βασιλεὺς οὗτος ἐκ πρώτης ἀφετηρίας φεῦ! ἐμπορεύθη τὴν Ἑλλάδα καθὼς οἱ Τούρκοι ἐμπορεύοντο αὐτὴν καὶ ἔδιδον δάνειον εἰς τὸν βασιλῆα τὰ δέκα δέκα καὶ μία κάππα. Ταυτοχρόνως αἱ τρεῖς Μεγάλαι ἰσχυραὶ Δυνάμεις ἐδήλωσαν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος διὰ διακηρύξεώς των τῆν 18 Αὐγούστου τὸ 1832 ἔτος τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ἐν Ἑλλάδι καὶ τὸ πολίτευμα μεθ' ὃ ἐμελλε νὰ μᾶς κυβερνήσῃ. Καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέρος τοῦτο τῆς διακηρύξεως, ἰδοὺ τί μᾶς λέγουσιν αἱ τρεῖς Μεγάλαι Δυνάμεις.

« Ἕλληνας! συνδράμετε τὸν Βασιλέα σας μετ' ἀφο-
 » σιώσεως εἰς τὸ νὰ δώσῃ κατὰ χρέος εἰς τὸ κράτος ἐν
 » σύνταγμα ὀριστικὸν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτὸ τὸ
 » διπλοῦν εὐεργέτημα κ. τ. λ. »

Τὴν 25 Ἰανουαρίου τὸ 1833 ἔτος ἐπάτησεν ὁ βασιλεὺς Ὁθων τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ Ἕλληνας ὑπεδέχθησαν αὐτὸν με ἀνοικτὰς ἀγκάλας, καὶ μετὰ μεγίστης ἀφοσιώσεως, συνέδραμον δὲ αὐτὸν ὅσον ἦτο τὸ δυνατόν περιμένοντες νὰ εἰδῶσι καὶ τὸ σύνταγμα κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Παρῆλθον 5 ἔτη, παρῆλθον 10 ἔτη τῆς βασιλείας του, ἀλλ' οἱ Ἕλληνας σύνταγμα δὲν βλέπωσιν, ἀλλὰ τί ἐβλεπον; νὰ περιστοιχεῖται ὁ Βασιλεὺς οὗτος ἀπὸ συμβούλους τῆς Βαυαρίας: Γράφ, Σπῆς, Βεντλάν καὶ λοιποὺς ἐπιτετραμμένους παρὰ τῷ βασιλεῖ Λουδοβίκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Πάππα Ρώμης, νὰ διευθύνωσι τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα κατὰ τὸ πνεῦμα αὐτῶν νὰ διατηρῇ δύο ἑτεροδόξους ναοὺς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἀνάκτορα, εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ κατεξουσιάζονται τὰ ἀνάκτορα ταῦτα ἀπὸ δύο φλαρέους! καὶ ἅπαντες οὗτοι νὰ διαδίδουσι τὴν διαφθορὰν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ ὑποσκάπτωσι τὴν Ὀρθόδοξον ἡμῶν Πίστιν ἣτις διετήρησε τὸν ἐθνισμὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν διάρκειαν τῶν τεσσάρων αἰώνων τῆς δουλείας. Καὶ τὸ γελειοδέστερον ὁ Βασιλεὺς οὗτος, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐνοηθῶσιν, ὅτι ὁ Ἀγτικισμὸς εἶναι ὀρθότερος ἢ ὁ Παπ-

τισμὸς εἶναι ὀρθότερος καὶ καθαρότερος ἀπὸ τὴν Ὁρθο-
δοξίαν, καὶ τὰς τελετὰς ὅτε ἐπανείρχετο ἀπὸ τὴν Ἑλ-
ληνικὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν ἐκκλησίαν εἰς τὰ ἀνάκτορα
προσελάμβανε αὐτὸς ὁ φλόρος του καὶ τὸν ἐβράντιζε
μὲ ὕδωρ διὰ νὰ τὸν ἐκκαθαρίσῃ, ὅτι δῆθεν ἐμολύθη εἰς
τὴν ἐκκλησίαν καὶ οὕτως εἰσῆρχετο εἰς τὸν κοιτῶνά του.
Ἰδοὺ περιφρόνησις, ἰδοὺ μεγίστη ὕβρις κατὰ τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ ἔθνους!

Περὶ σιτιζέτο ὑπὸ ὑπασπιστῶν χυδαίων καὶ ἀρπά-
γων, ὁ ἴδιος δὲ ἀπεμακρύνθη παντάπασιν ἀπὸ τοὺς ὄρους
τῆς δικαιοσύνης. Νὰ δαπανᾷ τὸν Ἑλληνικὸν πλοῦτον
καὶ τὰ ἀξιώματα τοῦ κράτους καὶ νὰ πάρῃ περὶ αὐτὸν
ἀπειροὺς ἀφωσιωμένους. Καὶ πρὸς τί τοῦτο; διὰ νὰ σχη-
ματίσῃ ἰδίαν αὐτοῦ μερίδα. Εἶναι δίκαιον, εἶναι ὅσιον πρὸς
Θεοῦ· εἰς πατῆρ νὰ ζητῇ νὰ κάμῃ κόμμα ἐντὸς τοῦ οἴ-
κου του, ἐντὸς τῆς οἰκογενείας του, καὶ νὰ φέρῃ τὸ ἔθνος
εἰς διαίρεσιν; Νὰ ἀφαιρῇ καὶ νὰ παύῃ τὰ ἀξιώματα τῶν
τιμιῶν ὑπαλλήλων πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν; καὶ
νὰ ἀπονίμῃ αὐτὰ εἰς τοὺς κόλακας καὶ ἀφωσιωμένους
του; Ἡ περίστασις αὕτη εἶναι ὁμοία σχεδὸν μὲ ἐκείνην
τοῦ Ἰουλιανοῦ Παραβάτου Βασιλέως τοῦ Βυζαντίου, ὅστις
ἀφοῦ κατήργησε τὸν Χριστιανισμὸν καὶ εἰσῆξε τὴν εἰδω-
λοατρίαν, ἔπαυε τοὺς Χριστιανούς τιμίους ἄνδρας ἀπὸ
τὴν ὑπαλληλίαν, καὶ προσελάμβανε τοὺς κόλακας καὶ
ἀφωσιωμένους εἰδωλόατρας.

Ὁ Βασιλεὺς Ὁθων προσεπάθει παντίοις τρόποις νὰ
ἀποκαταστήσῃ τὴν κυβερνήσιν του ἀπόλυτον μοναρχίαν
καὶ νὰ κυβερνᾷ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ βιασμοῦ καὶ τῆς αὐ-
θαιρείας, τὸν δὲ λαὸν ἐπιδαρύνῃ μὲ παρανόμους φόρους,
τὸν ὅποιον ἀπεκατέστησε πτωχὸν καὶ καὶ δυστυχῆ. Τὰ
δὲ νομίσματα τῆς Ἑλλάδος χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ νὰ με-
ταφέρωνται ὡς ἡμέραι εἰς τὴν Βαυαρίαν, καὶ τὸ χερίστον
βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς ἀφωσιωμένους του συνέλαβε τὴν
ιδεάν νὰ καταβάλλῃ καὶ ταπεινώσῃ τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλ-
λήνων, οὐδαμῶς δὲ ἐσκέπτετο περὶ τῆς εὐημερίας τοῦ
λαοῦ, τῆς προόδου καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἡ ἀρετὴ τῶν Ἑλλήνων λάμπουσα ὡς ὁ ἀδάμας
δὲν καλύπτεται. Ἄμα ἐγγόησαν οἱ Ἕλληνες, ὅτι ὁ Βασι-

λεύς οὗτος σύρει τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν ὄλεθρον, εἶπον Ἄ ! δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ προορισμὸς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πορείαν εἰς ἣν σὺ βαδίζεις. Καὶ τὸ ἐνδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας του ἐξεγερθέντες ἐν μιᾷ νυκτι, ὤρμησαν καὶ ἀφῆρπασαν τὸ Σύνταγμα ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Βασιλέως τούτου καὶ καθιέρωσαν αὐτὸ τὴν τρίτην Σεπτεμβρίου, συνάμα δὲ ἐξωστράκισαν καὶ τοὺς κηφῆνας τῆς Βαυαρίας, καὶ οὕτως ἡ μὲν Ἑλλάς ἀπηλλάχθη ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν τῶν Βαυαρῶν, οἱ δὲ Ἕλληνας ἐπεσφράγησαν τοὺς προηγουμένους ἀγῶνας καὶ αἱματηρᾶς θυσίας μετὰ τὴν αὐτονομίαν των.

Μετὰ τὴν ἐθνικὴν ταύτην πράξιν ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ἐκῶν καὶ ἀκῶν ὠρκίσθη νὰ διαφυλάξῃ τὸ Σύνταγμα καὶ κυβερνήσῃ ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀπροσδοκῆτως ἀπεδείχθη ὁ Βασιλεὺς οὗτος, φεῦ, ἐπίορκος καὶ ἀσεβῆς, διότι κατεπάτησε τὸ ἱερὸν Σύνταγμα ἡμῶν καὶ περιφρονήσας αὐτὸ, ἤρχισε πάλιν νὰ κυβερνᾷ μετὰ πλάγια μισα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ βιασμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας. Τὸ δὲ χεῖριστον πάντων ἔλαβε μίαν κυβερνητικὴν πορείαν τοῦ συστήματος μιᾶς καταχθονίου πολιτικῆς, ἣτις ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡμῶν τὸ 1821 ὑπέσκαψε καὶ ὑποσκάπτει τὸν θωμὸν τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα πάντα ἐβλεπον οἱ Ἕλληνας μετὰ ὑπομονὴν καὶ βλοσυρὸν ὄμμα, περιμένοντες μήπως μεταβληθῇ ὁ Βασιλεὺς οὗτος καὶ ἔλθει εἰς τὸν ὄρθον λόγον τῆς δικαιοσύνης κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ὁ παράνομος καὶ ἐπίορκος Βασιλεὺς οὗτος οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι.

Ἰδοὺ Κύριοι, εἰς τὴν περίστασιν ταύτην κατὰ πόσον διέλαμψε ἡ ἀρετὴ τῶν Ἑλλήνων, τριῶντα ἔτη ὑπέφερον τὴν τυραννικὴν δυναστείαν τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου μετὰ ὑπομονὴν καὶ ἐν σιωπῇ. Ὁ οἶκος οὗτος δὲν ἠρκέσθη ὅτι ἀπερρόφησε τὴν ἰκμάδα τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ πρόεβη νὰ καταβάλλῃ καὶ ταπεινώσῃ τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, νὰ κατακαλύψῃ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, νὰ προσκόψῃ καὶ διακόψῃ τὴν πρόοδον καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια ὀπισθοδρόμησαν ἀπὸ τὴν Βαυαροκρατείαν ὑπὲρ τοὺς δέκα αἰῶνας, καὶ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος ἠβουλήθη νὰ δώσῃ βαρῦτητα εἰς τὴν Αὐστριακὴν πολι-

τικὴν, τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα εἶναι νὰ στέκηται ἡ Ἑλλάς δεσμευμένη χερσὶ τε καὶ ποσὶ καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τοὺς πλοκάμους τῆς περαιτέρω. Τοιαύτη ἦτον ἡ κυβερνητικὴ πορεία τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, ἀλλὰ, «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει.»

Ὁ Τύραννος Φαραὼ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπτά πληγὰς ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεόπου Μωϋσέως, διὰ νὰ ἐννοήσῃ ἐκεῖνα, ὅτι εἶναι ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ νὰ ἀπολύσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ἐνοήσῃ, καὶ ἔπειτα μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεών του ἐβουθίσθη εἰς τὴν Ἐρυθρᾶν. Ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ὄχι ἐπτά, ἀλλὰ μυριάκις ἐπτά πληγὰς ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν τύπον καὶ μίαν μεγάλην μεγάλην πληγὴν ἔλαβεν διὰ τοῦ κανονίου τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου ὥστε ἐξηυτελίσθη καὶ αὕτη ἡ βασιλικὴ του ἀξιοπρέπεια.

Βλέπων ὅθεν τὸ ἔθνος ἡμῶν τὸν διῆσχυρισμὸν τῆς ἰδιοτροπίας καὶ τὸ ἀμετάβλητον τοῦ Βασιλέως τούτου, εἶπεν Αἱ! Ἔως ἐδῶ καὶ μὴ περαιτέρω. Τότε δὴ τότε ἠγέρθησαν σύμπαντες οἱ στρατοὶ καὶ οἱ λαοὶ ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ κράτους ἔως τὸ ἄλλο ἐν συμποσίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ὁμόσαντες ἐπρότεινον λόγχην κατὰ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος τοῦ Α'. καὶ τοῦ τελευταίου ἐκ τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου. Οὗτος δὲ βλέπων ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος τὸ τέλος τῆς Βασιλείας, παρέλειψε τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος μετὰ κλαυθμοῦ καὶ ἀγωνίας καὶ ἐπιβὰς ἐπὶ πλοίου «Σκύλλα» ἀπέπλευσε καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὸν πᾶντα του, ὅστις εἶναι ὁ αἴτιος ὅλων τῶν δυστυχημάτων αὐτοῦ. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἠλευθερώθη ἡ Ἑλλάς ἀπαξ διὰ παντὸς ἀπὸ τὴν τυραννικὴν δυναστείαν τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου, καὶ ἐκ τῶν ἀσεβῶν περιπλοκῶν, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς διαδοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου.

Μέρος τρίτον.

Δύο εἶναι αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἐσκήρτησεν ἡ Ἑλλάς, ἐμπνεομένη ἀπὸ δύο διακεκριμένου μεγάλου νοῦς ἀνδρας. Ἡ πρώτη περίστασις εἶναι τὸ 1828, 1829 καὶ 1830, προωρίσθη συνήγορος τῆς Ἑλλάδος ὁ Κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας, ὅστις ὡς Κυβερνήτης αὐτῆς ἔπραξε. Αὐτὸν ἔπειδὴ πρὸ ἐνός ἔτους εἶχε κατακυριευθῆ ἅπασα ἡ Στερεὰ Ἑλλάς ὑπὸ τῶν Τούρκων, πάλιν ὁ Κυβερνήτης ἀπελευθέρωσεν αὐτὴν διὰ τῶν Ἑλληνικῶν ὄπλων ἀφῆρσε δὲ ἐνταύτῳ ἐκ τῶν Τούρκων καὶ τρία φρούρια, τῆς Ναυπάκτου, Μεσολογγίου καὶ τῆς Βονίτσης, καὶ οὕτω ἐκυμάτισε πάλιν Ἑλληνικὴ σημαία καθ' ἅπασαν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα. Βον. Ὁ Κυβερνήτης ἀπέπεμψε τοὺς Τούρκους τῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς Πελοποννήσου διὰ τῆς Γαλλικῆς λόγχης. Γον. Ὁ Κυβερνήτης ὑπεχρέωσε τὸν Σουλτάνον διὰ τῆς Ῥωσικῆς λόγχης ἐν Ἀνδριανουπόλει νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ παύσῃ ὁ ὀκταετής αἱματηρὸς πόλεμος καὶ ἡ φθορὰ τῶν Ἑλλήνων. Δον. Ὁ Κυβερνήτης κατεπολέμησε τὴν Εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν καὶ ἐξομαλύνας πᾶσαν δυσχέριαν ἀπεκατέστη ἡ Ἑλλάς ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασίλειον. Καὶ ταῦτα πάντα ἔπραξεν ὁ Κυβερνήτης, χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἡμῶν ἔθνος μὲ ξενικὸν δάνειον οὔτε μὲ δέκα δραχμάς.

Ἡ δὲ δευτέρα περίστασις εἶναι ἡ ἡδὴ, τὸ 1862 καὶ 1863 ἔτος, καθὰ ἐμελλε τὸ Ἑλληνικὸν ἡμῶν ἔθνος νὰ λάβῃ ἄλλην μὲρφωσιν προωρίσθη συνήγορος τῆς Ἑλλάδος ὁ μεγαλοπράγμων Πάλμερστον, ὅστις κατὰ πρῶτον εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν καὶ ἐξομαλύνας πᾶσαν δυσχέριαν ἀπεκατέστη ὁ νέος Βασιλεὺς ἡμῶν. Ὁ Παλμερστὸν κατέπεισε τὴν εὐεργέτιδα ἡμῶν Ἀγγλίαν καὶ ἀπέλυσε ἀπὸ τὴν προ-

στασίαν της τὰς Ἴονικὰς νήσους καὶ ἠνώθησαν μὲ τὴν μητέρα αὐτῶν Ἑλλάδα ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὑπερμάχησαν πολυειδῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος.

Ἰδοὺ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ καὶ μεγαλυθῇ ἡ Ἑλλάς, ἥτις ὑπερπηδήσασα ἀκαταμαχίτους κινδύνους καὶ υποβολιμαίους ἐνέδρας κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἀναγεννήσεώς της, ἔφθασε τέλος πάντων εἰς τὸ τέρμα τοῦ προορισμοῦ της. Διὸ καὶ σύμπαν τὸ ἔθνος ἡμῶν διὰ συνεργείας καὶ τῶν τριῶν εὐεργετιδῶν Μεγάλων Δυναμῶν ἐξελέξατο ἄριστον Βασιλέα τὸν Πρίγγιπα τῆς Δανίας Γεώργιον, ἄνδρα συνετὸν καὶ εὐφυῆ, ἀντάξιον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἰδοὺ ἐβδόμη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Θαῤῥεῖτε, ὦ Ἕλληες, θαῤῥεῖτε, μὴ πτοεῖσθε μεθ' ἡμῶν ἐστὶν ὁ Θεός, Ἰδοὺ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς νενικήκαμεν λέοντα καταπολεμοῦντα τὴν Ἑλλάδα δύο στοιχεῖα τὴν σκευωρίαν καὶ τυραννίαν, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ φθονερός δαίμων καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων, ἀπεπειράθη πάλιν νὰ ἐκρήξῃ τὸν βωμὸν τῆς Ἑλλάδος, ἢ νὰ στιγματίσῃ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα. Ἄλλ' ὁ κηδόμενος τῆς Ἑλλάδος ἐματαίωσε καὶ πάλιν τοὺς δολίους σκοποὺς αὐτοῦ, καὶ οὕτω, ὁ μὲν δαίμων οὗτος ἀποτυχῶν καὶ τὴν φορὰν ταύτην εἰς τὰ καταχθόνια ἔργα του, ἐξεῤῥάγη, ἔσκασε, κατέπεσε καὶ ἐκρημνίσθη εἰς τὸ χάος τῆς ἀβύσσου. Ἡ δὲ Ἑλλάς προβαίνει ἤδη εἰς τὰ ὕψη τοῦ μεγαλείου της καὶ εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ζήτω ἡ Ἑλλάς. Ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν Γεώργιος ζήτω.

Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.



ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000050752

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΝ